

Ajuntament d'Olesa
de Bonesvalls

PROPOSTA DE PROSPECCIÓ ARQUEOLÒGICA A L'ENTORN DE L'HOSPITAL DE CERVELLÓ (OLESA DE BONESVALLS, ALT PENEDE'S)

Sofia Aldeco Cobo (ARQUEOVITIS SCCL)

Abril 2025

ArqueoVitis sccl
Camí de Sant Pere d'Avinyó s/n
08973, Avinyonet del Penedès, Barcelona

+34 606 866 979
arqueovitis@gmail.com

www.arqueoovitis.cat

ArqueoVitis sccl som una cooperativa de recerca arqueològica, conservació i difusió del patrimoni cultural,
sense ànim de lucre i amb criteris d'economia social.

INDEX

1. MOTIVACIÓ DE LA PROPOSTA	3
2. SITUACIÓ	3
3. DESCRIPCIÓ DE L'ELEMENT	5
4. PROPOSTA D'ACTUACIONS	6
5. PRESSUPOST	7

1. MOTIVACIÓ DE LA PROPOSTA

La proposta de prospecció arqueològica sorgeix arran de l'acord entre el Bisbat de Sant Feliu de Llobregat i l'Ajuntament d'Olesa de Bonesvalls per tal de dur a terme treballs de recerca als terrenys de l'Hospital de Cervelló. Els darrers anys s'han dut a terme diverses obres de rehabilitació al recinte de l'Hospital amb seguiment arqueològic, però no s'ha dut a terme cap tipus d'excavació. Per aquest motiu, les tasques que es presenten en la present proposta tenen com a objectiu donar a conèixer el possible context cronològic anterior a l'edificació del recinte de l'Hospital i comprovar si està relacionat en primer lloc amb les restes ibèriques i romanes documentades l'any 2021 al jaciment de la Vinya del Til·ler, i en segon lloc amb les evidències romanes ubicades, per exemple, a la carassa del portal de l'entrada al recinte monumental.

D'aquesta manera, es vol descobrir part de la història de la zona de l'Hospital que encara es desconeix, i posar encara més en valor un recinte monumental icònic tant en el passat del municipi d'Olesa de Bonesvalls com de tot el Garraf i Penedès.

2. SITUACIÓ

El conjunt de l'Hospital de Cervelló es troba a l'extrem sud del nucli urbà, formant l'anomenat barri de l'Hospital, situat a ambdues lleres de la Riera de Begues. L'Hospital se situa a la llera esquerra de la riera, presidint la resta del barri i, des del nord, un paisatge de vinya actualment sense treballar que en el seu moment havia format part del sistema d'ingressos del conjunt hospitalari.

Fig.1 Mapes de localització: a l'esquerra mapa de la província de Barcelona amb la ubicació de l'Alt Penedès; a la dreta: mapa de l'Alt Penedès amb la localització del terme d'Olesa de Bonesvalls.

Olesa de Bonesvalls està situat al sector llevat de la comarca, té una superfície de 30,79 km² i una població censada de 2.092 habitants segons les dades de l'IDESCAT del

2024¹. La població està dividida entre set nuclis i limita amb les comarques del Garraf i el Baix Llobregat. Es troba situat en ple Massís del Garraf, entre el puig Bernat (606 m) i el Montau (653 m) a l'est, i el coll d'Esteles i la serra de Riés i l'inici de la depressió del Penedès, a l'oest. El terreny és molt accidentat.

El municipi està connectat amb Avinyonet del Penedès i Gavà per una carretera local que el travessa de ponent a llevant. El terme és molt accidentat, ja que es troba en ple massís del Garraf-Ordal, i comporta que la superfície apta per als conreus sigui molt escassa. El sòl és molt pedregós, de material calcaris i dolomies cretàcies. Abunden els fenòmens càrstics, entre ells, el més important és l'avenc de l'Esquerrà (348m)

Pel que respecta a la xarxa hidrogràfica, el terme és drenat per la riera d'Oleseta o del fons del Lledoner (que es forma a la Creu d'Ordal, dins el terme de Vallirana) i per la riera de Begues i finalment, els dos cursos aflueixen a través de la riera de Ribes, a la Mediterrània. Ambdues rieres reben aportacions de diversos torrents que són eixuts la major part de l'any. També hi ha diversos pous a prop de la riera de Begues i d'Oleseta per a la captació de corrents subalvis.

Els usos principals d'aquest indret són de classe urbana i residencial².

Coordenades: UTM31N - ETRS89: 403458.6 - 4577733.3

Font: ICCG

¹ <https://www.idescat.cat/emex/?id=081461>

² Seu del cadastre del Gobierno (www.1sedecatastro.gob.es)

3. DESCRIPCIÓ DE L'ELEMENT

L'Hospital de Cervelló és el conjunt històric-artístic més important d'Olesa. Ha marcat part de l'evolució històrica del terme i ha proporcionat un punt de trobada al peu d'una de les vies de comunicació més transitades des de l'edat mitjana. Està protegit l'edifici, la torre i les muralles pel decret de castells 22-4-1949 n° 164, així com també BIC/R-I-51-5567 per la Ley 16/1985 de Patrimonio Histórico Español.

L'Hospital forma un conjunt tancat per una muralla dins la qual es troba l'edifici de l'Hospital, la torre de l'homenatge, la capella de Santa Maria de l'Anunciata i altres coberts i edificis annexes. És una obra de transició del romànic al gòtic, molt reformat als segles XVI i XVII. L'edifici es va construir després del testament de Guillem II de Cervelló i de Cervera, senyor del castell de Cervelló, amb data 2 de juny de 1262, en el que ordena que es faci un hospital al terme d'Olesa de Begues, al costat de la via pública en el lloc conegut com el Pèlag d'Olesa, on les aigües quedaven estancades al llit de la riera. Havia de tenir la missió d'atendre i curar als pobres, pelegrins, predicadors i passatgers. Al mateix testament fa donació a l'hospital del lloc d'Olesa amb tot el seu territori. Les obres per construir l'edifici començarien al moment de la donació, l'any 1262; entre 1270 i 1274 l'edifici d'estil gòtic estaria completament acabat, així com part de la capella, de la torre i la muralla. El declivi de l'Hospital es va iniciar en modificar les vies de comunicació principals a partir de finals del segle XVIII, passant l'antiga via romana a esdevenir un camí de bast i disminuint considerablement el nombre de pelegrins.

L'obertura del nou camí Ral pel coll d'Ordal, a la fi del segle XVIII, i la pèrdua d'una gran part de les rendes a causa de la política dels governs liberals, motivaren la fi de la seva funció a mitjans del segle XIX.

A finals del segle XIX, quan són abolides les jurisdiccions feudals i es desamortitzen els béns de l'església, l'administració fou confiscada a la mitra i adquirida posteriorment de nou per Manuel Girona, que la hi retornà a l'església. Tot i aquests problemes de conservació, es tracta de l'edifici històric més característic d'Olesa de Bonesvalls que mereix un tractament especial i garantir la seva conservació, al voltant del qual ha girat bona part de la història del terme.

4. PROPOSTA D'ACTUACIONS

Es proposen realitzar les tasques en dues fases:

- **La primera fase** constarà en dur a terme una prospecció geofísica no intrusiva (Georadar) a l'exterior i interior del recinte de l'Hospital, per estudiar-ne la projecció per sota dels espais urbans actuals, i per detectar possibles estructures amagades en el subsòl.
- **La segona fase** es durà a terme a partir dels resultats obtinguts amb la prospecció geofísica (Georadar) per valorar la zona d'actuació. Es realitzarà l'obertura en extensió amb màquina per documentar les possibles estructures detectades durant la prospecció geofísica.

A continuació es resalta la zona estimada de la prospecció geofísica:

Font: ICCG

5. PRESSUPOST

Prospecció arqueològica a l'entorn de l'Hospital de Cervelló (Olesa de Bonesvalls, Alt Penedès)

Descripció	Quantitat	Preu	Import
Personal qualificat (direcció arqueològica + 2 tècnics qualificats) Treball de camp i treballs de laboratori	1 unitat	9.648,00 EUR	9.648,00 EUR
Obertura màquina	1 unitat	1.732,50 EUR	1.732,50 EUR
Prospecció geofísica i elaboració d'informe de resultats	1 unitat	7.000,00 EUR	7.000,00 EUR
Estudi de materials	1 unitat	1.000,00 EUR	1.000,00 EUR
Redacció projecte, informes i memòria pertinents	1 unitat	2.157,70 EUR	2.157,70 EUR
Subtotal únic			21.538,20 EUR
Subtotal			21.538,20 EUR
iva 21,00%			4.523,02 EUR
Import total			26.061,22 EUR